

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Інституту історії України

НАН України

« 27 » грудня 2023 р., протокол № 7

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту історії України

НАН України

академік НАН України

Валерій СМОЛІЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОБОЧУ ПРОГРАМУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
В ІНСТИТУТІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ**

Введено в дію наказом

№2/1 -од від « 2 » січня 2024 р.

Київ-2023

1. Загальні положення

1.1. Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Інституті історії України Національної академії наук України (далі – Положення) містить рекомендації (вимоги) щодо структури та змісту робочої програми навчальної дисципліни в Інституті історії України Національної академії наук України (далі – Інститут).

Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII, листа Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 № 1/9–434 (Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо- науковому) рівні вищої освіти в Інституті історії України НАН України.

1.2. Робоча програма навчальної дисципліни (РПНД) є нормативним документом Інституту, що розробляється науковим співробітником або групою наукових співробітників відділу, які забезпечують спеціальність, для кожної навчальної дисципліни на основі освітньо-наукової програми (далі – ОНП) підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо- науковому) рівні вищої освіти та навчального плану.

1.3. Робоча програма навчальної дисципліни затверджується на засіданні наукового відділу, який забезпечує навчальну дисципліну, схвалюється Вченою радою Інституту, затверджується директором Інституту та скріплюється печаткою установи.

1.4. У робочій програмі навчальної дисципліни відображається конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендована література (основна, допоміжна).

1.5. Паперовий примірник РПНД зберігається у підрозділі з підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Електронна версія робочої програми розміщується на сайті Інституту.

1.6. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни розглядаються і затверджуються на засіданнях наукового відділу, який забезпечує навчальну дисципліну, схвалюються Вченою радою Інституту.

1.7. Термін дії робочої програми навчальної дисципліни прирівнюється до терміну дії навчального плану.

2. Структура та зміст робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наявність таких складників:

2.1. Загальна інформація:

- назва навчальної дисципліни;
- назва наукової установи;
- науковий підрозділ, який відповідає за дисципліну;
- науковий співробітник, який забезпечує дисципліну;
- статус дисципліни: обов'язкова чи вибіркова мова навчання;
- обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за

видами навчальних занять;

- передумови для вивчення дисципліни (освітній рівень чи ОКР);
- форма підсумкового контролю;
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання

яких передбачає навчальна дисципліна (за потреби).

Розробник (и) – науковий співробітник чи наукові співробітники, які розробили РПНД.

2.2. Мета навчальної дисципліни.

У цьому розділі вказується основна мета викладання навчальної дисципліни відповідно до спеціальності. Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут можуть бути визначені освітньо-науковою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибірових дисциплін може бути наведено коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни.

2.3.1. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

2.3.2. Анотація навчальної дисципліни.

2.3.3. Завдання (навчальні цілі) дисципліни.

2.3.4. Результати навчання за дисципліною.

Формулювання результатів навчання має базуватися на результатах навчання (знати, вміти, комунікація, автономність та відповідальність), визначених відповідною освітньо-науковою програмою із зазначенням форми та/або методів викладання, методів оцінювання.

2.4. Співвідношення результатів навчання із програмними результатами навчання, визначених відповідною освітньо-науковою програмою (програмних результатів навчання) та деталізувати їх.

2.5. Форми оцінювання аспірантів.

Зазначаються критерії успішного проходження здобувачем вищої освіти поточного та підсумкового оцінювання та таблиця відповідності шкали оцінювання (за 100-бальною шкалою, за національною шкалою (*«відмінно»*, *«добре»*, *«задовільно»*, *«незадовільно»*) та за шкалою ЄКТС (*A, B, C, D, E, FX, F*)).

2.6. Структура навчальної дисципліни.

Основні теми змістових модулів з кредитами ЄКТС та їх розподіл за видами навчальних занять. Тематичний план лекцій, семінарських (практичних) занять та самостійної роботи. Орієнтовний перелік питань і завдань для поточного та підсумкового контролю .

2.7. Рекомендована література (основна і додаткова).

Перелік літератури має бути укладений відповідно до вимог сучасних стандартів бібліографічних описів.

3. Прикінцеві положення

3.1. Експертні групи ОНП забезпечують постійний моніторинг якості освіти з метою удосконалення робочих програм навчальних дисциплін.

3.2. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Інституту та вводиться в дію наказом директора.

3.3. Зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора.

ДОДАТОК 1

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту історії України НАН України
академік НАН України

«_»_____2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**підготовки здобувачів вищої освіти
на третьому (освітньо-науковому) рівні
на здобуття ступеня: доктор філософії (PhD) за спеціальністю:
галузі знань:**

Розглянуто та затверджено
На засіданні Вченої ради Інституту
від «_____»_____20____року
протокол №_____

КИЇВ – 20__

Розробник(и):

Затверджено на засіданні відділу _____ № _____ від «____» _____ 20__р.

Завідувач відділу _____

1 – Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна офіційна назва наукової установи	Інститут історії України НАН України
Повна назва навчальної дисципліни	
Повна назва структурного підрозділу	
Викладач	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Форма навчання	денна/заочна
Рік та семестр вивчення навчальної дисципліни	1-ий рік підготовки, 1 і 2 семестр
Цикл / рівень програми	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови для вивчення дисципліни	Наявність освітнього ступеня магістр (ОКР-спеціаліст)
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Місце навчальної дисципліни в освітньо-науковій програмі	н-д: обов'язковий компонент ОНП, цикл –загальної підготовки, (ОК-3), або вибірковий компонент ОНП цикл професійної підготовки (ВК 1)
Обсяг навчальної дисципліни	н-д: 4 кредити ЄКТС/120 год., у тому числі, аудиторних занять : лекції -32 год, семінарські заняття -28год. з них: 1-ий семестр-: лекції -16 год, семінарські заняття - 14год; 2-ий семестр- лекції -16 год, семінарські заняття -14год. Самостійна робота-60 год.
Форма поточного та підсумкового контролю	н-д: 2-ий семестр - екзамен
Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)	
Електронна адреса відділу/ номер телефону	

2. **Мета навчальної дисципліни.**
3. **Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.**
4. **Анотація навчальної дисципліни.**
5. **Завдання (навчальні цілі) дисципліни.**
6. **Результати навчання за дисципліною.**

Беручи за основу загальні (ЗК) та фахові компетентності (ФК), які повинні набути аспіранти з підготовки за ОНП, адаптувати їх до результатів навчання з навчальної дисципліни.

З цих компетентностей (ЗК чи ФК) розподілити (визначити), що повинні аспіранти:

1 знати (концептуальні та методологічні знання в галузі) або професійної діяльності);

2 вміти (спеціалізовані уміння / навички необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та інновацій, започаткування та планування, реалізація процесу наукового дослідження, дотримання академічної доброчесності);

3 комунікація (вільне спілкування з питань, що стосується сфери наукових та експертних знань з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому) використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях;

4 автономність та відповідальність конкретно до дисципліни (демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення)

Нижче наведені приклади, які адаптуються до відповідної навчальної дисципліни

Наприклад:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
од	Результат навчання			
1.1.	Знати	Лекція, самостійна робота	Як приклад: Поточний контроль (експрес опитування, доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота). Підсумковий контроль - іспит (залік).	10
1.2.	Знати:	Лекція, семінар, самостійна робота		10
1.3.	Знати:	Лекція, семінар,		10

		самостійна робота		
1.4.	Знати:			
2.1.	Вміти обґрунтовувати...	Лекція, семінар, консультація самостійна робота	30	
2.2.	Вміти розробляти...			
2.3.	Вміти виявляти...			
2.4.	Вміти визначити...			
3.1.	Налагоджувати контакти....	Лекція, семінар, самостійна робота	10	
3.2.	Опанувати наукову...			
3.3.	Встановлювати зв'язки....			
4.1	Здатність до подальшого самостійного вивчення проблем розширення й вдосконалення приватноправового регулювання в сучасному законодавстві України, а також до постійного самовдосконалення в зазначеній галузі			
4.2.	Демонструвати здатність....	Лекція, семінар, самостійна робота	20	

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Наприклад:

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1.	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)													
ПРН-1 відповідно до ОНП													
ПРН-2													
ПРН-3													
ПРН-15													

8. Форми оцінювання

Система оцінювання знань аспірантів з кожної дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та семестровий контроль знань, оцінювання результатів практики.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять.

Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену чи заліку, визначених робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

На початку вивчення відповідної дисципліни аспіранта повідомляють про наявність робочої навчальної програми, про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення поточного (модульного) контролю та критерії їх оцінювання. При **поточному** контролі *оцінюють*: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання тестів тощо (максимальний бал - 60) .

Аспірант, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав ЗМ) має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Аспіранту, який не набрав прохідного мінімуму, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальних тестів/контрольної роботи підвищеної складності, за виконання яких можна набрати до 40 балів. У випадку проведення поточного контролю комісією складність тестових чи контрольних завдань може бути підвищена і оцінюється до 50 балів.

Аспірант **не допускається** до складання іспиту (заліку), якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) упродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на екзамені (заліку), в сумі не перевищуватиме **49** балів. Семестровий контроль у формі **заліку** – підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається з урахуванням балів отриманих під час заліку (максимальний бал - 40) та балів, отриманих за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою („зараховано”, „не зараховано”) та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

*Семестровий контроль у формі **іспиту** – підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається з урахуванням балів, отриманих під час екзамену (максимальний бал - 40) , та балів - за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно» ,«добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця відповідності шкали оцінювання

Оцінка за 100-бальною шкалою Інституту	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок). Аспірант повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, вільно оперує категоріальним апаратом; дає послідовні, чіткі та логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання; демонструє обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; аргументовано використовує їх, уміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.
82 – 89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками). Аспірант достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, проте у відповідях допускає несуттєві неточності; з незначними помилками демонструє розуміння основоположних теорій і фактів та вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; вільно оперує понятійним апаратом з несуттєвими неточностями.
75 – 81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок). Аспірант в цілому оволодів програмою навчальної дисципліни, проте при викладенні деяких питань (усно чи письмово) не вистачає достатньої глибини аргументації при оцінці наукових фактів, процесів, явищ, подій; оперує понятійним апаратом, допускаючи окремі неточності.
67 – 74	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків). Аспірант не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни; матеріал викладає без глибокого осмислення, аналізу, порівняння та узагальнення. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал при усних або письмових відповідях.
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям). Аспірант показує мінімально достатній рівень знань з дисципліни. У відповідях (усних чи письмових) допускає суттєві помилки та не може критично оцінити наукові факти, явища, події.
35 – 59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання). Аспірант не володіє програмою навчальної дисципліни; дає неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання.
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом). Аспірант показує неприйнятний рівень володіння програмою навчальної дисципліни.

Екзамен і залік вважається не зданими, якщо сумарна кількість балів з дисципліни менша за 60 балів.

*можна деталізувати кількість балів, яку можна отримати за виконання різних видів навчальних занять.

- підсумкове оцінювання: іспит/залік

	ЗМ1	ЗМ 2	ЗМ 3	Іспит/залік	Підсумкова оцінка
Максимум	20	20	20	40	100
Мінімум	12	12	12	24	60

9. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Назва теми	Кількість кредитів		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1			
Тема 1. Назва			
Тема 2. Назва			
і т.д.			
Модульна контрольна робота 1 (за наявності)			
Змістовий модуль 2			
Тема 3. Назва			
Тема 4. Назва			
і.т.д.			
Модульна контрольна робота 2 (за наявності)			
<i>Всього</i>			
Змістовий модуль 3. , 4 і.т.д. (за наявності)			

**ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ (практичних) ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1**

Тема 1. (8 год)

Лекція 1-2. (4 год)

- 1.
- 2.
- 3.

Питання для семінарського заняття (2 год.)

- 1.
- 2.
- 3.

Питання для самостійної роботи (4 год.)

- 1.
- 2.
- 3.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

Додаткові: